

AŞKIN FELSEFESİ

Pınarlar ulaşır ırmağa
Ve ırmaklar okyanusa ilerler
Göksel rüzgârlar karşı birbirine
Sonsuza dek en tatlı hislerle
Hiçbir şey yalnız değil yaşamda
İlahi yasa, kimse yalnız kalmasin
Tanış ve kaynaş bir diğer ruhla
Bense seninle, neden olmasın?

Gör, gözü öpmektedir dağlar
Dalgalar kucaklamakta bir birini
Demetinde güzeldir çiçek ki o
Affedilmez, hor görürse diğerini
Dünyayı nasıl da kucaklıyor Güneş
Yakamozlar öpmekte denizi
Bu ilahi işleyişin değeri mi kalırdı?
Sen öpmeyeceksen bizi

By Percy Bysshe Shelley (1792-1822)

Türkçede Söyleyen:
Hüseyin Avni Cengiz

LOVE'S PHILOSOPHY

The fountains mingle with the river
And the rivers with the ocean,
The winds of heaven mix for ever
With a sweet emotion;
Nothing in the world is single;
All things by a law divine
In one spirit meet and mingle.
Why not I with thine?—

See the mountains kiss high heaven
And the waves clasp one another;
No sister-flower would be forgiven
If it disdained its brother;
And the sunlight clasps the earth
And the moonbeams kiss the sea:
What is all this sweet work worth
If thou kiss not me?

By Percy Bysshe Shelley (1792-1822)

BENSİZ GİTTİĞİN YERLER

Kuşlar uçmuyor arkadaşlardan
Konulan şeyler gibi, suya, akşamdan,
Baktım elime, herkes birikmiş-
Demek ki kendini seçemez insan

Akşamın annesi vardır babası
Belki de incecik arkadaşları,
Ölürsen o vakit, nasılsın olur
Ey kalbim, anladın mı?

Herkesin adını biliyor taşlar
İmtiyaz diyorum ben buna kuşlar,
Yol geçmez, konuşmazsak, hatırlatılır;
Burası dünyadır, dir, dir.

Ağzımı arıyor kırk yıldır hayat;
Dokuz ekim pazar, ekmeğin gürültüsü-
Günlerin gözüne baktım da baktım,
Ölümün ev hali, son gecenin örtüsü...

Yağmurda koşan bir çocuk olsam
Vedalaşır gibi bildikleriyle.
Kendinden mahrum kalır mı insan?
Kalsam.

Duralım burada, güzel esiyor!

İbrahim TENEKECİ

uçurumun kenarındayım mansur

uçurumun kenarındayım mansur
boşluğu tâ içime çekiyorum
sen de duyuyor musun
uzaklaşan hayatın sesini?
uçurumun kenarındayım mansur

ateşler içindeyim mansur
içim dışım her yanımlı alev
tüten benim dumanımdır
göğe yükselen benim
görüyor musun?
ateşler içindeyim mansur

firkat içinde büyür mansur
gökteki yıldız vuslattan yakın
bekle ha bekle gelmez bir türlü
yoruldum artık ufka bakmaktan
anlıyor musun?
firkat içinde büyür mansur

Turan BORANOĞLU

BEN HER YAŞTA ANNEMİ ÖZLÜYORUM

Ben her yaşta annemi özlüyorum
Yaşlandıkça sanki daha çok bağılanıyorum
Yalnızlıklar ruhumu sarmalarken
Ne bu gurbet biteceğe benziyor
Ne ben özlemekten vaz geçiyorum

Ben her yaşta annemi özlüyorum
Ne zaman oğlumu düşünsem
Annemin yerine koyuyorum kendimi
Ne bu hasret biteceğe benziyor
Ne ben o vuslattan vaz geçiyorum

Ben her yaşta annemi özlüyorum
Sanki hiç büyümemiş bir çocuk gibi
Her gece onunla konuşuyorum
Ne bu rüya biteceğe benziyor
Ne ben uyanmaktan vaz geçiyorum

Ben her yaşta annemi özlüyorum
Her bir tavır, her tembihi, her sözü
Dilimde nakarat, tekrarlıyorum
Ne bu güfte biteceğe benziyor
Ne ben bu besteden vaz geçiyorum

Ben her yaşta annemi özlüyorum
Evlatten, kardeşken, eşken, babayken
Yürürken kaderin çizdiği yoldan
Ne bu yollar biteceğe benziyor
Ne ben o menzilden vazgeçiyorum

Ben her yaşta annemi özlüyorum
Hayatımın bahanesi o sanki
Şimdilerde kızıma nazlanıyorum
Ne bu döngü biteceğe benziyor
Ne ben bitirmekten vaz geçiyorum

Mehmet EKİCİ

Çoktan Unuttum

Boynu bükük durma öyle,
Ben seni çoktan unuttum.
Tatlı hayal kurma öyle,
Ben seni çoktan unuttum.
Dur, sakın yanıma gelme,
Çek elini bana verme,
Al gönlünü boşa serme
Ben seni çoktan unuttum.
Hep bekleyeceğim deme,
Umutsuzca beni sevme,
Gözlerini bana dikme,
Ben seni çoktan unuttum.
Yozcu, umut vermez boşa,
Git evine koş koş,
Sevdiğinle mutlu yaşa,
Ben seni çoktan unuttum.

Hakan YOZCU

GEL BANA

Çat kapı gel bana
Baskın yapar gibi gir odama
Yıldırım düşer gibi düş gönlüme
Ansızın gel, vur! Kır! Gönül gibim
Sök at çiçlerimi, dikenli tellerimi
Timar et, ek biç, gönül bahçemi
Biraz sevgi ek, biraz aydınlık
İkimize yetecek kadar
Eşe, dosta, akrabaya yetecek kadar
Tüm insanlığa, tüm dünyaya
Sevgiliye bakar gibi, bakacak kadar
Sonra, gir odama
Yıllarca kapalı kalan perdelerimi arala
Güneş sızar gibi gir, deler geçer gibi
Aydınlat beni, meydan oku karanlığımı
Yap yakıştır işte! Sensizlikten yıllarca
Yıpranmış dökülmüş duygularına
Kadın eli değmiş gibi bir hal isterim
At gitsin! Sana, ait olmayan neyim varsa
Senin sevmediğinin kıymeti yok bana
Saç savur, hepsi paçavra
Geç karşıma öylece bak bana,
Anlamalı anlamsız kaşık duygularla
Tırnaklarımı kes, saçlarımı tara
Bakacaksan sevgiyle bak, ama acıma
Şimdi sen geldin, hayati sevdir bana
Sevgi yükü kendinden bir şeyler kat,
Seni sevmeyi öğret, seni anlat
Sevgisizliğin verdiği acıyı yüzümden kaybet
Usandım ben, asık yüzüm, çatik kaşımla
Ben buyum, bu haldeyim işte! Başka
Sensizliktir nedeni anlatmamam, daha sorma
Görüyor musun? Karşın da!
Çizili bir resim var duvarda
Ne dersin, benziyor mu sana
Resmini çizdim, kanayan yaramla
Bak ama dokunma, silmeye çalışma
Bozkır ayazında kalmış mısralarımla
Hayal meyal gördüğüm rüyalarımda
Sensizlikten, acıdan sızdığım akşamlarda
Ne yaptığımı bilmeden,
Neye benzediğini görmeden
Seni çizdim işte! Kanımla
Seni bekliyorum ezelden,
Beni anla!

Mustafa PARLAK

EKMEK ARASI UMUT

Boş sokaklar
Mevsim kara kış
Bu nasıl kardan adam
Neden, kimden bu kaçış
Ağaçlar yapraksız
Gece soğuk ve yalnız
Yaşlı bir köpek
Yüreği ağzında
Aç ve tütrek
Ta ki sen gelinceye kadar
Çocuk!
Ne büyük merhamet
Biraz sevgi biraz emek
Yaşama gerekçemiz
Karnın doydun demek
Bilmem kaç gece daha
Bu böyle mi sürecek
Ekmeğ arası umut
Uçak seferleri iptal
Kimin umurunda
Bir yanda yağma sofraları
Bir yanda gurur
Ateş pahası ısınmak
Hava dünden soğuk
Hayaller kırık ve donuk
Çözüm mü unuttuk
Gidiş dönüş iki kişi
İnsan görünümümlü
Kibirli ve ahmak...
Mevsim kara kış
Bu nasıl kardan adam
Neden kimden bu kaçış
Kim olsa ayımsız yapıpardı
Sadece bir söz
Ve sonuç
Eldi var hüznün
Hangi yöne baksam
Gördüğüm senin yüzün

Alper ÖZSAKINÇ

En Araf Yerde...

Bir fincan kahve içip kalkacaktım ben oysa. Yoktu hiç hesapta bunca yorgunluk. Bunca yük. Bunca yara. Damağıma bir tat, soluğuma bir koku, yüreğime bir selamet bırakacaktım. Çocuklar büyüdükçe zamanı hesaplayıp üşüdükçe mevsimlere isim koyacaktım. İnsanları toprağına göre değil vicdanına göre alacaktım hayatıma. Onlar bile fark edemeyecekti gelip geçtiklerini. Öyle bir tüli olacaktı ki aramızda, yakını göremediklerini zannedeceklerdi.

Bir fincan kahveyi ömrüme bölcektim ben tane tane. Tüm tokmaklara, çekiçlere, bıçaklara inat çekirdekleriyle bırakacaktım. Güneşin sarı ışıkları ısıtacağı suyunu. Afrikalı kadınların şarkılarıyla köpürecek. Buzullar eriyene kadar. Kahve rüzgarları esenecekti Balkanlar'dan!

Ama çok gördüler bir fincan kahveyi bize. Etrafımızda habis kokular, acı çığlıklar varken. Sen diyor, o diyor, biz diyoruz. Gürültü kopuyorken ciğerlerde, ayaklar yere vuruyorken. Öfke köpürüyor, at gözlükleri buğulaniyor ve başlar afalliyor. Olmadı işte... Yüz yıl sürdü. Pişmedi o kahve! Gidemedim ben de! Kaldım, oturdum bu yerükrenin en araf yerinde!

Ayşe İSMETOĞLU

Ne yaparsalar boş, göklerden gelen bir karar vardır,
Gün batsa ne olur, geceyi onaran bir mimar vardır,
[sezaî Karakoç]

SANA YAĞMUR DİYORUM

Gidersen hani sığınaklarım?
Eksilir, zarar kalırım...
Kalırım!
Yeni günün tenine dağılır yaralarım.
Sana yağmur diyorum...
Uzun boylu umuttun,
Tadında unutuldu.
Nerde büyük uçurumların,
Kiş suların, yaz uykuların?
Sana yağmur diyorum ıslaklığım bundan.
Yağ da ıslanalım, ama ıslanmayalım,
Uslanmayalım!
Gün, vursun yükünü geçenin hırkasına;
Yol, vursun sesini uzaklığın pasına,
Sesime kibrit çaksan tutuşacağım...
Sargısızım,
Çoğalırım,
Çoğaldıkça arsızım!
Sana yağmur diyorum...
En haklı aşk,
Alkışsız sürebilendir
Ve en haklı kavganın öznesi,
Ölmek için dövüşürken de ölebildir...
O an...
İşte o an,
Ey bizi ayrı takvimlere düşüren zaman,
Yere bir bahar dalı düşmüş gibi mi olur,
Sıra dağlar mı tutuşur bağrının orta
yerinde?
Yeter, kan sıçratmayın sabahın seherine;
Boğulursunuz... Boğulursunuz!

Yılmaz Odabaşı

YAĞMUR

Yağ hay mübarek
Şarıl şarıl,
Yıka taşları toprakları
Tarlalar yeşerinceye dek.
Artık geçti hüznün taşımının modası
Getir bize yeşillik, neşe getir.
Sendedir bütün nafakamız
Bir ki bütün ümidimiz sendedir.
Yıka taşları toprakları
Şarıl şarıl,
Tarlalar buğday bekler senden,
çocuklar ekmek.
Dünyanın da yüzü yıkanmak gerek,
Yağ hay mübarek.

Cahit Külebi

YAĞMUR GÜZELİ

Yağmurlar yağmıyor mu inceden ince
Rüzgarlar esmiyor mu serince
Bir sigara yakıyorum efkarlanarak
Çıkıp karşıma sen geliyorsun
Sağların ıslanmış oluyor
"Gel" diyorum duymuyorsun beni bir türlü
Seni böyle hayal meyal yaşamak çok zor
Uzanıp tutsam diyorum incecik ellerinden
Ellerim boşlukta kalıyor.
Bir gün çıkıp gideceksin
Sonra arkandan yine ince bir yağmur yağacak
Cadde cadde, sokak sokak
Sayıklar gibi dolaşıp seni arayacağım
Beni bir köşe başında ağılyor bulacaklar.
Saklamak zor olacak, çaresiz kalacağım
Seni sevdiğimi anlayacaklar.
Üstüme yağmurlar yağacak
İnce bir dal gibi birden kopup kırılacağım
Kaldırım taşlarında sıcaklığım kalacak
Kahrolacağım.
Bu şiiri yağmur yağarken yazdım
Ezanlar okunuyordu minarelerden
Seni düşünmeseydim yağmurlu havalarda
Sokaklara çıkmayı göze almazdım.
Melul mahzun dolaşmazdım akşam

karanlığında,
Duraklarda yapayalnız kalmazdım.
Yağmurlar yağmıyor mu inceden ince
Rüzgarlar esmiyor mu serince
Bir sigara yakıyorum efkarlanarak
Çıkıp karşıma sen geliyorsun
Sağların ıslanmış oluyor
"Gel" diyorum duymuyorsun beni bir türlü
Seni böyle hayal meyal yaşamak çok zor
Uzanıp tutsam diyorum incecik ellerinden
Ellerim boşlukta kalıyor.

Yavuz Bülent Bakiler

YAĞMUR

Uyu! Gözlerinde renksiz bir perde,
Bir parça uzaklaş kederlerinden.
Bir ruh gülümsüyor gibi derinden,
Mehtabın ördüğü saatler nerde?
Varsın bahçelerde rüzgar gezinsin,
Yağmur ince ince toprağa sinsin,
Bir başka âlemden gelmiş gibisin,
Dalmış gözlerinle pencerelerde.

Ahmet Hamdi Tanpınar

YAĞMUR

Bu yağmur, bu güzel bu serin yağmur.
Yağıyor bu sabah sanki içimde.
Dokunma gözlerim yağmur doludur,
Bulutlar içimin derinliğinde.

Çimenler ıslanır, yollar ıslanır,
Çağırır pencerem, yağmur seslenir.
Ufuklar bu beyaz renkle sislenir,
Yaşarım bir yağmur serinliğinde.

Beyaz bulutlara aşık olurum,
Geçerler üstümden bakar kalırım,
Bulutlar başımda düştür, dalarım
Dinlerim tarlama yağın yağmurunu.

Oluk oluk akar, eğleşir gider,
Yapraklarla bir şey söyleşir gider.
Gider, güzel yağmur, ağlaşır gider,
Yıkayıp bırakır gönlümü duru.

Ceyhun Atf Kansı

Yağmurda Unutulan Şarkı

Önce bir yağmur bir yağmur iki gözüm
Önce ıpsıslak iki kuş
Sonra yıkılmış evrenler geçti vitrinlerden
Sonra insanlar iki gözüm
İnsanlar
Kahrolmuş
Islak senaryolar üstüne ta iç boşluktan
Boyut boyut yalnızlıklar ağıyordu
Öksüz anılar üstüne iki gözüm
Kırkikindiler üstüne
Kuşkulu bir yağmur yağıyordu
İkişer üçer yitiriyordum seni kavşaklarda
Yollar ayak bileklerime dolaniyordu hep
Taş taş çöküyordu en kutsal yapılar
Yüzler karanlıktı iki gözüm
Düşünceler dar
Bir geçit bulamıyordum sana
Ellerim yordamlarını yitirmişti üstelik
Hep yabancılara çaldığım kapılar
Oysaki son çağırımı bu ta can köşemden
Oysa yürek yürek son yeşermemdi
Çağ çağ, kanat kanat, sevgi, ışık, nur
Ah sonra o yağmur iki gözüm
Ah sonra o
Yağmur
Şimdi,
En kırık vaktidir uzak imbatların
Öykümüzün en yaralı yerinden
Damlar yüreğime ılık bir sızı
Sonra birden duyur gibi olurum
Hoyrat yitirdiğim altında
Martı çılgınlıklarına karışıp giden
Çocuksu şarkımızı...

Bekir Sıtkı Erdoğan

Yağmur

...
Yağmur, seni bekleyen bir taş da ben olsaydım,
Çöle seni özleyen bir kuş da ben olsaydım,
Dokunduğun küçük bir nakış da ben olsaydım,
Sana sınıslıklam bir bakış da ben olsaydım,
Uğrunda koparılan bir baş da ben olsaydım,
Bahira'dan süzülen bir yağ da ben olsaydım,
Okşadığın bir parça kumaş da ben olsaydım,
Senin için görülen bir düş de ben olsaydım,
Yeryüzünde seni bir görmüş de ben olsaydım,
Sana hıcret eden bir Kureyş de ben olsaydım,
Damar damar seninle, hep seninle dolsaydım,
Batılı kıymak için kuşandığın kılıcın,
Kabzasında bir dirhem gümüş de ben olsaydım...

Nurullah Genç

Bu Yağmur

Bu yağmur, bu yağmur, bu kıldan ince,
Nefesten yumuşak yağın bu yağmur.
Bu yağmur, bu yağmur, bir gün dinince,
Aynalar yüzümü tanımaz olur.

Bu yağmur, kanımı boğan bir iplik,
Tenimde acısız yatan bir bıçak.
Bu yağmur, yerde taş ve bende kemik,
Dayandıkça çişil çişil yağacak.

Bu yağmur, delilik vehminden üstün,
Karanlık kovulmaz düşüncelerden.
Cinlerin beynimde yaptığı düğün,
Sulardan, seslerden ve gecelerden...

Necip Fazıl Kısakürek

SİMURG'UN HİKAYESİ

Simurg'a gitmek için yolda hastalanan veya bitkin düşen kuşlar çeşitli bahaneler, mazeretleri ileri sürerler. Bunların arasında, nefsanî arzular, servet istekleri, ayrıldığı köşkünün özlemesi, geride bıraktığı sevgilisinin hasretine dayanılmazlık, ölüm korkusu, ümitsizlik, geriat korkusu, pislik endişesi, himmet, vefa, küskünlük, kibir, ferahlık arzusu, kararsızlık, hediye götürmek dileği gibi hususlarla, bir kuşun sorduğu "daha ne kadar yol gidileceği" sorusu vardır. **Hüthüt** hepsine, bıkıp usanmadan tatminkâr cevaplar verir ve daha ilerisinde aşmaları gereken "yedi vadi" bulunduğunu söyler. Ancak, bu "yedi vadi"yi aşkıtan sonra **Simurg'a** ulaşabileceklerdir. **Hüthüt**ün söylediği, "yedi vadi" şunlardır.

1.Vadi İstek. 2.Vadi Aşk. 3.Vadi Marifet. 4.Vadi İstisna(Eldekinin Yeter Bulma) 5.Vadi Vahdet(Allah'a Ulaşma) 6.Vadi Hayret. 7.Vadi Fena(Nokluk) Beka(Hep Diri Kalma)

ALİNTİ

Fethi Gemuhluoğlu'nu bizim için asıl değerli kılan şeyin, O'ndaki medeniyet perspektifi ve ideali olduğu tartışılmazdır. Toynebee'nin de belirttiği üzere, bizim son büyük medeniyetimiz, İslâm medeniyetinin bir versiyonu olan Osmanlı medeniyeti, fosilleşmiş, ölmüş, donmuş değil; durdurulmuş bir medeniyettir. Gemuhluoğlu bunun farkında idi. Dostluk üzerine yaptığı konuşmada, yazılarında ve sohbetlerinde bunu sürekli vurgulamış, çabaları da, medeniyetimizin yeniden inşası yönünde olmuştur.

Bu bağlamda, O'nun, sanatın bütün alanlarına ilgi duyması, edebiyat, musikî, mimarî, resim, sinema ve diğer iletişim ortamlarına dönük kıskırtıcı düşünceleri, yönlendirme ve özendirimleri hep medeniyetimizin yeniden inşası içindir. Ankara'ya geldiğinde, Rasim Özdenören'in arkadaşlarına, "Rasim'i görürseniz söyleyin, roman yazsın" deyişi bundandır. "Cebinizde kalan son parayla simit alıp da karnınızı doyurmayın, gidin onunla bir film yahut bir tiyatro seyredin!" deyişi de bundandır. Necip Fazıl'ın ifadesiyle bu "fikir sakası", biliyordu ki medeniyetin zeminini oluşturan bilgelik damarı, hayatın hemen bütün alanlarında kendini dile getirmediği, o muazzam yapı yeniden kurulamaz. Gemuhluoğlu, sadece belli bir kesime seslenmiyor, medeniyetimizi ve geleneksel bilgelimizi oluşturan bütün unsurları, yapıları ve kişileri kuşatıyordu. Bu anlamda Yaşar Kemal'den Asaf Halef Çelebi'ye, Bedri Rahmi Eyüboğlu'ndan Genco Erkal'a, Cahit Zarifoğlu'ndan Nuri Pakdil'e, Neyzen Tevfik'ten Cınuçen Tanırkorur'a, bu toprakların her kıymetine ayrı bir önem atfediyor, cem düzeyinden sesleniyor, birliyor, derliyor, toparlıyor, toplumu topeğün bir kalkınmanın, bir

KİTAP OKUMA NOTLARI

DOSTLUK ÜZERİNE

Fethi GEMUHLUOĞLU

1922 yılında İstanbul'da doğdu. Çocukluğu ve gençliği son Osmanlı aydınlarının yoğun olarak yaşadığı Erenköy ve Göztepe semtlerinde geçti. Yetişmesinde, Osmanlıca'ya hakimiyetinde, derin ve geniş tarih bilgisinde, tasavvufî olan yakınlığında, sanatçı ve edebiyatçı kişiliğinde ailesinin ve gençlik muhitinin büyük tesiri oldu. Çok sayıda vakıf, dernek, hayır kurumunda istişare ve yönetim kurulu üyeliği gibi görevlerde bulundu. 1977 yılında vefat etti.

dirilişin ve yeniden varoluşun deveranına çekiyordu.

- Cem düzeyi, birliği, birleştirmeyi, bir araya getirmeyi; ayrı ayrı, bireysel ve kişisel seviyede beliren her şeyi bir araya toplayamıyordur. Cem, birlik demektir ve bir araya getirir, toplar. Gemuhluoğlu, baktığı her pencereden ayrı bir resim gören, renkleri fark edebilen, onların bir araya geldiğinde nasıl bir anek oluşturabileceğini hisseden muazzam bir bakışa, bir vizyona sahipti.
- Geleneksel ve kadim bilgeliliğimizin modernleşme karşısında ne türden bir sorun yaşadığının farkındaydı. Pörsüyen, eskiyen ve çürüyen yanlarımızı temizlemenin, o soylu ve bereketli gövdeyi yeniden canlandırmanın derdindeydi. Nerede kim varsa, hangi değer, nereye, nasıl gizlenmişse, hemen onun peşine düşüyor, oluşturduğu burs havuzuna gelenleri sırf gibi tartıyor, fark ettiği değerleri güçlendirerek, parlatarak, görünür kılmak, manevi bakımdan beslemek için çalışıyor, ülkeyi ve dünyayı kavrama, soru(n)ları belirleme ve muhtemel çözüm yollarını araştırma yönünde tükenmeyen bir çaba ile koşuşturuyordu.

[Sadık Yalsızcanlar]

[Kitap'tan alıntılar.]

ATALAR SÖZÜ su bulanmayınca durulmaz.

vakıf

LUGATÇE

Bir hizmetin sürekli yapılabilmesi için belli koşullarla resmi bir yoldan herhangi bir kimse tarafından bırakılan mülk yada para. İlgili hizmet bu mülk ya da paranın getirisi ile halka bedelsiz sunulur ve vakfın idaresi mütevellî denen bir kişi tarafından yürütülür.

HİKÂYESİ

Fatma Barbarosoğlu

Son On Beş Dakika, romanı ile kendinize ve sevdiklerinize bir adım daha yaklaşacak, hayatınızdaki renklerin ve seslerin bütünleştiğini fark edeceksiniz.

Kim kendi hikâyesini tam olarak bilebiliyor ki! Her anlatışımızda değişen bir şey hikâyelerimiz. Değişirken aynı kalan üstelik. Sır da burada gizli ya. Onca değişikliğe rağmen aynı kalan nedir? Yaşlanırken ve yaralanırken korumaya çalıştığımız şey nedir?

Karşıma çıkan bütün kadınların sadece benim yükümü azaltmak gibi bir görevi olduğu duygusundan kurtulmam gerekiyor.

Kadınlar hayatı düzeltmek isterken çok yaralanıyor. Erkekler fragmanların içinde yaşamak istiyor. Kabataslak bir özet. Fazla katmanlı olmayan. Bir hikâyenin bütünlüğü erkekler fazlasıyla ağır, fazlasıyla sıkıcı geliyor. Makineleri tamir edebilen erkekler, yazık ki hayatı tamir edemiyor. Onun için erkekler hayatı bozma haklarının hiç olmadığını bilerek yaşamalı.

Melekler mi yıkamış şehri?

Rüzgârın kanatlarıyla.

Gelin kız titizliğinde böyle ışıl ışıl böyle pırlı pırlı.

Simitçi biraz önce geçmiş olmalı.

Sinden bir seda, simitlerinden geriye yanık bir susam kokusu kalmış sanki.

Cadde henüz durgun.

Caddenin durgunluğunu bozan tek şey rüzgâra kendini salmış olan ihlamur.

Sabah karanlığı ile gün doğumunu, yorgun bedenleriyle birbirine teyelleyenler çoktan işlerine vasil oldu.

Yorgun bedenlerini, uykuya kanmamış bedenlerini, fırın tepsisine sigdırmaya çalışırcasına dahil oldular ömürlerinden ömür çalan mekânlara

Bu öylesine bir deşmiş tokuş.

Vakitlerini verip para alıyorlar karşılığında.

Ne onların verdikleri vakit bir işe yarıyor, ne ötekilerin verdiği para.

Onca beden ne iş yaptığını bilmeden giriyor içeri.

Sonra ne yaptıklarını bilmeden çıkıyor yine.

Koca koca binalar.

Koca koca binalardaki bir nefeslik mekânlar.

Herkes kendine mahkûm.

Herkes kendinde kilitli.

Yine de anahtar kimsenin hayali değil.

Beyaz Abla

Esnafın saati başladı

Sabahın saati dilim dilimdir. Dakika dakika.

İşçilerin saati bitti. Vardiyacların saati. Hastaların saati. Bitti.

Geceyi acılarıyla, inleyişleriyle, öksürükleriyle . kahırlarıyla tan vaktine teyelleyenlerin saati. Bitti.

Şimdi esnafın saati başladı

Esnafın saati müşterinin saatine ayarlıdır. Onlar girip çıktıkça, girip çıkmalarına üç aşığı beş yukarı pazarlıklar karışıkça, akar esnafın vakti.

Yoksa?

Yoksa durur. Zaman ölümün zamanı olur. Hareket donar, ses kesilir, ışık söner.

Beyaz eşya mağazasını bu sabah kız kardeş açıyor.

Yanında güzeller güzeli minik bir kız. Uykusuna kanmadan yatağından, yatağından değil, cennetinden koparılmış küçük kız. Annesi onu nasıl kolundan tutup kaldırırsa, o da öyle kolundan kaldırıp getirmiş bez bebeğini.

Besleme çekiyor diğer esnafın Beyaz Abla dediği henüz 29 yaşındaki "abla". Besleme çekerken ufaklık bir harekette belinin ortasına kadar sıyrılan beyaz tişörtünü sundurup uzatmaya çalışıyor, nafiye bir gayretle.

Hep beyaz mı giyiyor "abla"?

Beyaz giyiyor.

Beyazda akli kalmış.

Bir haftalık gelin adı, ansızın dula dönünce... Saçına bir tutam beyaz karışmış.

Hülyalarını beyaz tişörtlerinde yaşıyor. Kocasına vefa, kocasına hasret mesajı sırtındaki beyaz tişörtler. Karalar bağlama bir deyim ise beyazlara gark olmak bir umut. "Abla" umudunu beyazda büyütüyor. Sırtında beyaz tişörtler, basının orta yerinde bir tutam beyaz saç.

İki örgüsü beline kadar inen küçük kızına kırmızılar giydireyor. Daima. Onun yaşındaki çocuklar barby pembesine meftun oysa. İki örgülü küçük kızın her şeyi kan kırmızı.

Küçük kızın birbirinden farklı modellerde, ama daima kırmızı kıyafetlerine, nalburun torunu "Türk'ün gözü aldadır" diye takılıyor. Kuaförün çrağı her seferinde "Esas Kürt'ün gözü aldadır" diye geri püskürtüyor bu takılmayı.

Küçük kız kendi kıyafeti üzerinden savaşıyor abi ve abla her defasında aynı cevabı veriyor:

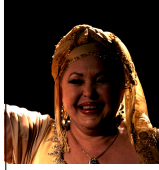
Uf ya ben Türk de değilim Kürt de. Ben bir kere Norveçliyim tamam mı?

Bez bebeğinin adı ne?

Viktorya.

Bu cümlelerin "abla"yı ne kadar hüzünlendirdiğini bir bilselerdi, kimin gözü aldadır münazarasını bu kadar kolay yapabilirler miydi?...

DÜNYA HALK MÜZİKLERİ

ESMA RECEPOVA TEODOSIEVSKA

1943 yılında doğan Recepova, dünyaca ünlü Makedon şarkıcı ve söz yazarıdır. Sanat hayatı boyunca sayısız albüme imza atan sanatçı, 8.000'den fazla konser vermiştir.

Çokkültürlü bir aile içinde yetişen Esmâ Recepova, Üsküp Radyosu'nun yetenek yarışmasında başarı elde etmesi hayatının dönüm noktası olmuştur. Hayatı boyunca politik öznelerin ortasında sanatını icra eden Recepova, birçok çocuğu evlat edinmiştir. Romanların şarkılarını dile getirmiş, birçok ödül kazanmıştır. 2016 yılında hayata gözlerini evrenselliğine "Kendinizi müzikle en iyi ifade edebilir en iyi dönüşü yine müzik sayesinde alırsınız" sözleriyle vurgu yapmıştır.

MÜZİĞİ DİNLE

BALKAN MÜZİĞİ

Balkan Müziği, çok çeşitli toplu yapısının ve bir arada yaşayan toplumların ortak kaderlerini, sevinçleri ve coşuklarını içinde barındıran melodilere sahiptir. Hareketli ve duygusal melodiler kimi zaman çok sade olup kimi zaman çok zengin bir armonik yapıyla karşımıza çıkabilmektedir.

Balkan müziğinde Balkan ülkelerinin karşılıklı etkileşimleri sık görülür. Bu benzerlik coğrafi yakınlıklardan kaynaklandığı gibi bölgedeki göçebe toplumların etkisiyle de oluşmuştur. Rumeli Türk Müziği'nin de içinde yer aldığı Balkan Müziği, farklı etnik grupların renkliliklerini kattıkları koca bir oluşumdur. Bu özel oluşumun temelinde geçmiş Hristiyanlık öncesi döneme denk gelen Slav gelenegiyile Doğu Roma (Bizans) ve Osmanlı'dan gelenlerin birleşimi yer alır. Slav gelenegi, Yunan ögeleri ve Osmanlı ile Bizans'ı kapsayan Anadolu renkleri, özgün bir etkileşim ile bugün Balkan Müziği denilen zengin müzik birikiminin temelini oluşturmuştur.

Güzel Kız (Çaje Sukarije)

Küçük kız, güzel kız
Geçip gitme öylece,
Geçip gitme öylece, güzel kız! (güzel kız!)

Güzel kız, yaktın erittin beni (güzel kız!)
Caldın kalbimi (güzel kız!)
Dön de bir bak bana!

Bak, kalbim yanıyor,
Bana su getir, güzel kız.
Geçip gitme öylece
Geçip gitme öylece, güzel kız! (güzel kız!)

Güzel kız, yaktın erittin beni (güzel kız!)
Caldın kalbimi (güzel kız!)
Dön de bir bak bana!

Ahaaaaa Ahaaaaa Ahaaaaa Aaaaa

Güzel kız, yaktın erittin beni (güzel kız!)
Caldın kalbimi (güzel kız!)
Dön de bir bak bana!

Kaynak: Halkbank 80. Yıl Kitabı.

sinema Vizonte

Senaryo: Yılmaz Erdoğan

Yönetmen: Yılmaz Erdoğan, Ömer Faruk Sorak -2001 (Süre: 110 dakika)
Oyuncular: Demet Akbağ, Yılmaz Erdoğan, Altan Erkekli, Cem Yılmaz, Bican Günalan.

filmin unutulmaz replik'leri...

İnsan memleketini niye sever! Başka çaresi yoktur da ondan. Ammaa biz biliriz ki bir yerde mutlu mesut olmanın ilk şartı orayı sevmektir.

Burayı seversen burası dünyanın en güzel yeri olur. Ammaa dünyanın en güzel yerini sevmeyen orası dünyanın en güzel yeri değil.

Ananın en sevdiği türküdür bu. Bazen radyoda çalıyorlar ben de dinlemek içi koşuyorum fakat bir türlü yetişemiyim. Ya türkü çok kısadır ya mezarı çok uzağa yapmışım.

+Nedir bu?

-İçinde yararım kabuğu var.

+Yararım kabuğu mu!..

-Düşündüm ki fotoğraf vermektan iyidir. Fotoğrafa bakar bakar alırsın.

Ama yara öyle değildir. Etimden bir parçadır. Ne zaman görsen acırsın.

+İnsan sevdiğine yarasını verir mi?..

Fragmanı izle

ESTETİK ve SANAT FELSEFESİ

MİNYATÜR & SANAT

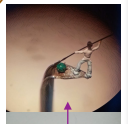
Mikro Minyatür

Türkiye'nin tek **GUBARI HAT SANATÇISI** ve dünyadaki 3 mikro heykeltıraştan biri olan **Necati Korkmaz** ancak mikroskop ve büyüteçler aracılığıyla görülebilen milimetrik boyutlarda minyatürler yaparak herkesi kendisine hayran bırakıyor...

Necati Korkmaz'in eserleri arasında korona virus salgını sırasında gece gündüz demeden çalışan sağlık emekçilerinin fedakârca çalışmasına dikkat çekmek amacıyla pandemi döneminde yaptığı **"Doktor X"** adlı 2 milimetre boyutunda bir heykel de yer alıyor. Necati Korkmaz'ın **"Doktor X, sağlık çalışanlarının dünyada virüse karşı verdiği amansız mücadeleyi temsil ediyor"** dediği **mikro heykel** şırıngadaki iğnenin üzerinde yer alıyor.

"Doktor X" isimli heykelde, saç telinden yapılmı bir mızrak, doktor tarafından korona virüsü temsil eden figüre saplanıyor

Şırınganın ucuna yapılan 2 mm boyutundaki Doktor X heykeli

Şiir tahlilleri akademisi

Uzay Şairi olarak bilinen Kıbrıslı Şair, Osman Türkay'ın "Uyurgezer" Şiirini

Necip Fazıl Kısakürek'in "Çan Sesi" Şiiriyle Birlikte Okuma Denemesi

Öğr. Gör. Dr. Can ŞEN

Osman Türkay'ın 1969'da yayımlanan ikinci kitabı Uyurgezer'deki şiirler şairin 1961'de ikinci kez gittiği Londra'da yazılmıştır. Kitaptaki şiirleri, şairin kâinat hakkındaki görüşleriyle birlikte, inceleyeceğimiz "Uyurgezer" şiirinde ya da "Aldırın Yok Mu Artık Zamana" ve "Britanya Müzesinden İzlenimler" şiirlerinde olduğu gibi yabancı bir gurbet diyarının izlenimleri de şekillendirmiştir. Bu noktada "Uyurgezer" ile "Çan Sesi" arasındaki ilk ortaklık yabancı bir ülkenin atmosferini aksettirmeleri olarak karşımıza çıkar. Zira "Çan Sesi" şiiri Necip Fazıl'ın Paris dönemi şiirlerindedir. 1921 yılında Darülfünun Felsefe bölümüne giren Necip Fazıl, 1924'te devlet bursuyla Felsefe tahsili için Paris'e gönderilmiştir. Fakat Paris'te düzenli bir öğrencilik sergilememiş ve bohem bir hayat yaşamıştır. Bunun üzerine 1925'te İstanbul'a geri dönmüştür. 1925 tarihli "Çan Sesi" yabancı bir diyarın izlenimini taşımaktadır:

"Odamda yanan mumu üfledi bir çan sesi.
Gözlerim halka halka gördü bu uçan sesi.
Önümden bir hız geçti, aktı ateşten izler;
Açıldı kıvrım kıvrım toprak altı dehlizler.
Şimşekler yanıp söndü, şimşekler sönüp yandı;
Derindeki sarmıçta durgun sular uyandı.
Sağa sola sallanıp, dan, dan, dan, çaldı çanlar;
Durmadan çaldı çanlar, durmadan çaldı çanlar,
Sular ürperdi, eşya ürperdi, tunç ürperdi;
Çanlar, kocaman çanlar, korkunç korkunç ürperdi.
Gördüm ki, adım adım, gölge gölge keşişler,
Ebedi karanlığın mahzenine inmişler..." (Necip Fazıl Kısakürek)

Şiirin tamamında yer alan "çan" ve "çan sesi" Hıristiyan medeniyetine ait unsurlardır. "Çan" ve onunla birlikte oluşan imajlar yabancı bir ülke ve yabancı bir medeniyet algısı oluşturmaktadır. Üçer mısralık on iki bentten oluşan "Uyurgezer" in ise başından itibaren "taşlıların uğultusu"yla, "doklar"la, "baca külahları"yla tıpkı "Çan Sesi"nde olduğu gibi yabancı bir atmosfer karşımıza çıkmaktadır:

"Kesilir sokaklarda taşlıların uğultusu
Susar doklardaki uzak vinçler de,
Baca külahları ve hortlaklar yürür damlarda

Yansır yalnızlığı aynalara
Zaman diyebileceğimiz kadınısı bir yüz
Yıldızlar düştükçe kaldırımlara

Uyku düşlerde ölmekse soluk soluğa
Bir martı kanadında, uzayan bir boşlukta
Ölümüş demektir bu saatlerde bildiğimiz dünya" (Osman Türkay)

Şiirin ilk mısraında sokaklardaki taş seslerinin kesildiğinin ifade edilmesi ve ikinci bendin "Yıldızlar düştükçe kaldırımlara" şeklindeki son mısraı Necip Fazıl'ın yine ilk dönem şiirlerinden olan "Kaldırımlar"ı hatırlatmaktadır. Bu noktada "Kaldırımlar", "Çan Sesi" ve "Uyurgezer" şiirleri arasında şairlerin psikolojileri açısından bir ortaklık görmek mümkündür:

Kaldırımlar şiiri, yalnızlık duygusuna eşlik eden korkunun dile getirilmesiyle başlar. Karanlıkla beraber ortaya çıkan ve âdeta onunla ayrı düşünülmesi neredeyse imkânsız olan kavramların hayâl, devler, cin gibi birkaçı bu şiirde de görülür. Sokakta 'kimsesiz yürüyen' insanın korkusu, sadece 'karanlık sokakta' yalnız olu- şundan değildir. Onun korkusu, bir bakıma hakikatte yüz yüze gelmekten ürken, çekinen insanın korkusudur (...)

Bu üç şiirde de şairler yalnızdır ve bu şiirlerde Ramazan Kaplan'ın da vurguladığı gibi şairlerin kendileriyle, hakikatte yüzleşmelerinden kaynaklanan bir çekinglilik/tedirginlik söz konusudur.

"Çan Sesi"nde sesin şairin odasındaki mumu üfleyerek söndürmesinden; Osman Türkay'ın şiirinde ise sokaklarda taş seslerinin kesilmesinden, hortlakların ortaya çıkmasından ve şairin bu saatlerde dünyanın ölmüş gibi olduğunu ifade etmesinden her iki şiirde de vaktin gece olduğu anlaşılır. İki şiirde de zaman olarak gecenin seçilmesinin sebebi olağanüstü unsurlara yer vererek bir korku atmosferi oluşturma isteğidir. Gün ışığının açık seçikliği içerisinde bunu gerçekleştirme mümkün değildir. Bu yüzden zaman olarak gece seçilmiştir. Bunun yanı sıra Osman Türkay'ın poetikasında "uyurgezer" için önemli bir yeri vardır. İncelediğimiz şiirine ve bu şiirin yer aldığı kitaba isim olan bu kavram onun ruh hâlini anlamak için önemli bir ipucudur. Kendisiyle yapılmış bir söyleşide söylediği "(...) çağdaş filozof Ernst Cassirer'in dediği gibi ben şuna inanmaktayım: Ozan bu uyurgezerdir. Onu bu durumundan uyardırarak, yaratıcılık dünyasını yıkmak demektir" şeklindeki sözleri bu kavrama verdiği önemi göstermektedir. Şair Evrenin Düşünde Gezgin kitabının "Amerika" şiirinde ise "Ben yine düş-gezzin: Evrenin düşünde gezgin/ Uyu-gezerim, düşer-giderim, bir zincirde" mısralarıyla kendisini "uyurgezer" olarak tavsif etmiştir. Bu kavram bağlamında şairin zaman olarak geceye önem verdiği de anlaşılabilir. Çünkü "uyurgezer"lik uykuya, dolayısıyla geceyle bağlantılıdır.

"Uyurgezer"ın devamında vaktin gece yarısı olduğu açıkça belirtilmiştir:

"Dan! Dan!. Dan!. Bir ses böler geceyi, sessizliği
Vurduka geceyarısını Big Ben
Yaşadığım dağ-dağ olmuş kentlin doruklarından

Birden uyanır ruhum ve koşar pencerelere

Camlarda buz tutmuş yabansı cisimler:

Donuk gözler, isfenksler, mumyalar, hiyeroglifler" (Osman Türkay).

Osman Türkay & Necip Fazıl Kısakürek

"Uyurgezer"ın "Çan Sesi"yle en çok benzeşen kısmı dördüncü bendidir. "Dan! Dan! Dan!. Bir ses böler geceyi, sessizliği/ Vurduka geceyarısını Big Ben" mısraları Necip Fazıl'ın şiirindeki "Sağa sola sallanıp, dan, dan, dan, çaldı çanlar/ Durmadan çaldı çanlar, durmadan çaldı çanlar" mısralarıyla büyük ölçüde benzeşmektedir ki bu durum Osman Türkay'ın "Çan Sesi"nden etkilenmiş olabileceğini düşündürmektedir. Bunun yanında Necip Fazıl'ın şiirinde çan sesinin mumu üflemesiyle birlikte oluşan olağanüstü durumlar ve korku "Uyurgezer"ın dördüncü bendinde Londra'daki ünlü saat kulesi Big Ben'in gece yarısını vurmasıyla ortaya çıkmaktadır. İki şiirde de korkuyu doğuran unsur Türk-İslâm medeniyetine yabancıdır. "Çan Sesi"nde bir kileseden gelen çan sesi, "Uyurgezer"de ise Big Ben'in gece yarısını vurması şairleri ürpertmektedir.

Necip Fazıl'ın hayatının ve şiirlerinin ilk döneminde korku, tedirginlik, ürperti ve melankoli egemen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. O, bu dönemde büyük kentlerin ıssız ve karanlık ortamında yalnızlık içinde varoluş sorunlarıyla boğuşmakta ve ruhsal korkular yaşamaktadır. Bu bağlamda ilk dönem şiirlerinde yaygın olarak görülen otel odaları, karanlık mekânlar, mahzenler, kaldırımlar, yağmur, çan sesleri gibi unsurlar onun bu yalnızlık, bunalım ve korkularının yansımalarıdır.

Bu korkular "Çan Sesi"nde "Sular ürperdi, eşya ürperdi, tunç ürperdi" mısraı ile ifade edilmiştir. Necip Türkay ise bu hâli aşağıda alıntılatacağımız sekizinci bentte "Donar ürperiyile damarlarında kan" şeklinde ortaya koymuştur. Necip Fazıl'ın şiirinde "gölge gölge keşişler ebedi karanlığın mahzenine inerler"ken Big Ben'in vurmasıyla uyanan Osman Türkay cama koşmuş ve "Camlarda buz tutmuş yabansı cisimler/ Donuk gözler, isfenksler, mumyalar, hiyeroglifler" ile karşılaşmıştır. Necip Fazıl'ın şiirlerinde ve Sabir Taşı, Siyah Pelerinli Adam, Yunus Emre, İbrahim Ethem piyeslerinde korkuya bağlı olarak görülen veya korkuya sebep olan anlaşılmayan ayak sesleri, periler, cinler, nefis, şeytan, hayaletler, kabuslar, siyah kediler, cüceler gibi kimi zaman fantastik özellik taşıyan unsurlar "Uyurgezer"de beşinci bentte karşımıza çıkmaktadır. Bu gerçeküstü öğeler de iki şiirin ortak yanlarındandır.

"Uzun sürmez, değişir görünüşü, horozlar hep beni öter
Uzanır hem nasıl yoğun, nasıl somut ve gergin
Gök çizgisine korlanmış demirden eller

Basmış gibi içimin bir düğmesine, ışıklar yanar,
Aydınlanır iç dünyam. Ve gök gürlütüsüne benzeyen uğultularla
Gözümün önünden geçip gider Avrupa

Bir el dışarıda kaldırı kapının tokmağını
Açıp camları bakarım: Ha vurdu, ha vuracak!
Donar ürperiyile damarlarında kan" (Osman Türkay).

"Uyurgezer"ın bu bentlerinde "korlanmış demirden eller", "gök gürlütüsüne benzeyen uğultular" ve "kapının tokmağının bilinmeyen bir el tarafından kaldırılması"yla korku unsurları varlığını sürdürmektedir. Bunun yanı sıra Big Ben'in vurmasıyla oluşan korku atmosferi şairin aydınlanmasını sağlamıştır: "Aydınlanır iç dünyam. Ve gök gürlütüsüne benzeyen uğultularla/ Gözümün önünden geçip gider Avrupa". Osman Türkay böylece ileride yazacağı ve bunun üzerine daha fazla yoğunlaşacağı Evrenin Düşünde Gezzin ve Kıyamet Günü Gözlemcileri kitaplarında olduğu gibi dünyayı ve evreni sorgulama imkânı yakalamıştır. Bu şekilde farklı bir bağlama yönelen "Uyurgezer" şiiri dokuzuncu bentten itibaren "Çan Sesi"yle ortak olan atmosferinden uzaklaşmıştır:

"Sonra inceden bir sevinç: Bekleyiş ve umutlanış
Düşlerim, gençliğim, uzak dünyalarım benim
Kimdir bu saatte beni çağırın

O bir ateş sütunu ve aydınlık ufuktan ufuğa
Evreni dört döner büyük ışığı
Ben boşlukta yürüyen bulut

Bir ses: Gördün değil mi kıyıma vuran denizleri
Yerde misin, gökte misin, neredesin? Seslen!
Benim sesim: Arıyorum. Geleceğim zaten sen gelmesen?

Tutup bir yol gideriz ağaran tanyerine
Gölgesine bakarım: Birazı gelincik, birazı başak ve tarla
Gölgeme bakarım: Savaş ve Asya" (Osman Türkay)

Bu son bentlerde dünyayı ve evreni sorgulayarak Necip Fazıl'dan içerik bağlamında farklı bir minvale yönelen Osman Türkay "Kimdir bu saatte beni çağırın" mısraıyla ve on birinci bentte gaitpen gelen sesle konuşmasıyla yine de Necip Fazıl'ın şiir dünyasına yakın bir duruş sergilemiştir.

TÜRK DÜNYASI İNCELEME DERGİSİ 18/2 Kış-Winter 2018, ss. 475-483

Dr. Öğr. Can ŞEN'in "Osman Türkay'ın "Uyurgezer" Şiirini Necip Fazıl Kısakürek'in "Çan Sesi" Şiiriyle Okumak" Makalesinden Derlenmiştir.